

“Təsdiq edirəm”

“İqtisadiyyat və Biznes” fakültəsinin
dekanı

r.ü.f.d.dos., Həsənova A.İ.

Protokol №5 15.01.2024

SİLLABUS

Ümumi məlumat	Kafedra	Ümumi İqtisadiyyat
	Fakültə	İqtisadiyyat və Biznes
	İxtisas, kodu	050810
	Qrup №-si	532 T(ing)
	Təhsil səviyyəsi	bakalavriat
	Təhsil forması	əyani
	/Təhsil ili/ Semestr	2023-2024, 2-ci semestr
	Tədris ili	2024
	Tədris semestri	yaz
Fənn haqqında məlumat	Fənnin adı, kodu	Biznes Statistika
	Kreditin sayı	5
	Tədris yükü (saat)	60
	Tədris üsulları	mühazirə, təqdimatlar, fərdi tapşırıqlar seminar, qrup layihəsi
	Tədris dili	İngilis
	Fənnin növü	Məcburi
	Prerekvizit fənn/kod	Biznes Riyaziyyat
Müəllim haqqında məlumat	Müəllimin elmi dərəcəsi, elmi adı, fəxri adı, soyadı, adı, ata adı	Fizika-riyaziyyat elmləri namizədi Həsənova Afaq İsrəfil qızı
	Müəllimin e-poçt ünvanı	afag.hasanova@wu.edu.az
	Müəllimin əlaqə nömrəsi	+994 12 5653976 daxili nömrə 109
	Məsləhət saatları	IV gün 11:00-13:00, V gün 13:00-15:00

Fənnin təsviri	“Biznes statistika” kursu ilkin sosial- iqtisadi və riyazi anlayışlara əsaslanaraq statistik metodlardan istifadə edir iqtisadi problemləri yeni elmi-statistik yanaşmalar əsasında öyrənir. Statistik nəzəriyyələr vasitəsilə araşdırmalar apararaq hər bir real biznes vəziyyət üçün əhəmiyyətli olan statistik modelləri təhlil edir və onların əsasında iqtisadi proqnozların qurulmasına imkam yaradır.
Fənnin məqsədi	Kursu bitirdikdən sonra tələbələr müstəqil olaraq: 1.Sosial-iqtisadi anlayışların statistik təhlilinin aparılmasını bacarmalıdırlar. 2.Statistik müşahidə qaydaları ilə tanış olmalıdırlar. 3.Statistik orta kəmiyyətləri fərqləndirməyi bacarmalıdırlar. 4.Statistik indeksləri hesablamağı və şərh etməyi bacarmalıdırlar. 5.Dinamika sıralarını qurulmasını və şərh edilməsini bacarmalıdırlar. 6. Yuxarıda göstərilənlərin hər birisini konkret biznes vəziyyətlərə tətbiq etməyi bacarmalıdırlar. Eyni zamanda onlar aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnməlidir: - İqtisadi məlumatların təhlili və sistemləşdirilməsi üçün statistik biliklərə sahib olmaq, kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını toplamaq, təhlil etmək və proqnozlaşdırmanı bacarmaq; (PK-6) - Riyazi üsullar, kəmiyyət və hesablama metodları üzrə bacarıqlara malik olmaq və bu üsul və metodlardan istifadə etməklə optimal qərarlar verə bilmək; (PK-4) - Riyazi, statistik və ekonometrik modellərdən və qrafiklərdən istifadə etməklə məlumatları, ideyaları, problemləri və onların həll yollarını qısa və aydın şəkildə təqdim etməyi bacarmaq; (PK-28) - İqtisadi modelləşdirmə sahəsində baza biliklərinə malik olmaq və onlardan istifadə etməyi bacarmaq; (PK-19)
Fənnin təlim nəticələri	-Praktiki vəzifələrin həlli üçün zəruri olan məlumatların toplanması, işlənməsi və təhlilin statistik metodologiyasının mənimsənilməsi; (FTN1) -Statistik məlumatların toplanması, saxlanılması, ilkin işlənməsinin üsul və metodlarının seçməyi və onların tətbiqini, müasir informasiya mənbələri ilə işləmək bacarıqlarının mənimsənilməsi; (FTN2) -Təsviri statistikanın metodları əsasında toplanmış statistik məlumatların ümumiləşdirilməsini, təhlil məqsədilə əlverişli formada təqdim edilməsi; (FTN3)

	-İnformasiya əldə edilməsinin mühüm vasitəsi kimi statistik göstəricilərin hesablanması, onların izahını, optimal qərarların qəbul edilməsi üçün nəticələrin formalaşdırılması; (FTN4) -Statistik metodologiyanın praktiki tətbiqi, yüksək statistik texnologiyalarının tətbiqi bacarıqlarının formalaşdırılması; (FTN5) -Biznes statistikanın məqsəd və vəzifələri, elmi-tədqiqat metodları, digər elmlərlə əlaqəsi haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Biznes statistikanın təşkili formaları haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Biznes statistikanın müxtəlif metod və vasitələri haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Biznes statistikanın prinsiplərini, təlim metodları haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Tələbələrdə riyazi-iqtisadi-statistik nəzəriyyələrinin məqsəd və vəzifələri haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Biznes statistika kursunun məzmunu, qurulması xüsusiyyətləri haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması; -Biznesdə və iqtisadiyyatda istifadə olunan statistik-praktiki faktlar və məsələlər haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması.
Fənnə dair tələblər	Statistik anlayışlar, metodlar real iqtisadi və biznes vəziyyətləri əks etdirməli, onlar arasında əlaqələndirməni təmin etməlidir.
Akademik dürüstlük	Akademik dürüstlük - görülən işin orijinallığını təmin etmək, və mənbələr göstərilməklə başqalarının fikirlərini və ya tapıntılarını bölüşməkdən ibarətdir. Akademik dürüstlük pozuntuları 1. Plagiat, 2. Köçürmə halları, 3. Tələbənin daha öncə gördüyü işin, ev tapşırığının və ya hazırladığı layihənin hamısını və ya bir hissəsini mənbə göstərmədən başqa bir dərstdə təqdim etməsi, 4. Mövcud olmayan mənbələrə istinad etmək və ya saxta məlumat bazası yaratmaq, 5. Başqa tələbələrin yerinə dərslər materialları və ya tapşırıqlar hazırlamaq, 6. Haqsız üstünlük əldə etmək üçün davranışlar nümayiş etdirmək (həqiqi xəstəliyi olmadığı halda xəstəlik kağızı təqdim etmək, müddətin uzadılması və ya digər məqsədlər üçün saxta bəhanələr bəyan etmək), 7. Başqasının yerinə imtahan vermək və ya öz yerinə başqasının imtahan verməsi.
Etik davranış	Təlim prosesində tələbə-müəllim münasibətləri yüksək əhlaq normaları, milli dəyərlər və işgüzar etika qaydalarına söykənir.

Əsas ədəbiyyat siyahısı	1.David Freedman, Robert Pisani, Roger Purves, 2024 2.Levin “ Statistics”, Pearson, 2023 3.Şmoylova R.”Statistika nəzəriyyəsi”, dərslik, Moskva, 2022
Əlavə ədəbiyyat siyahısı	1. Ə.İ.Əliyev “Statistika”, dərs vəsaiti, Bakı ,2018 2. Levin.A.Y. “Statistika”, dərslik, Moskva, 2022 3. A.Babayev “Statistika”, dərslik ,Moskva, 2019
İnternet resursları	1. https://www.usa.gov/census-data 2. https://www.stat.gov.az/menu/13/
Qiymətləndirmə: 100 ballıq sistem	Yekun qiymət cari qiymətləndirməyə - seminar və kollokviumlar (0 - 30 bal), sərbəst iş (0 - 10 bal), davamiyyət (0 - 10 bal) və aralıq qiymətləndirməyə - semestr sonu imtahanlara (0 - 50 bal) görə verilən balların cəmidir. Eyni fəndən əlavə olaraq təcrübi və əməli dərslər nəzərdə tutulduğu halda bu dərslərin qiymətləndirilməsi üçün (0 – 10) bal ayrılır. <i>Yekun qiymət = cari qiymətləndirmə + aralıq qiymətləndirmə</i>
Seminar və kollokvium	Kollokviumlar akademik təqvimə uyğun olaraq hər semestrə 3 dəfə təşkil olunur. Hər kollokvium 0 - 10 bal ilə qiymətləndirilir. Kollokviumun keçirilməsi məcburidir. Kollokviumda iştirak etməyən tələbəyə 0 bal yazılır.
Sərbəst işlər	Sərbəst iş üçün tələb olunan yazı qaydaları Şrift və ölçüsü: Arial 12 pt Sətirlərarası interval: 1,5 Ümumi işin həcmi: minimum 3 səhifə Son təqdim olunma tarixi: semestrin sonuna 2 həftə qalmış
	Sərbəst işlərin mövzuları: 1. Xüsusi statistik müşahidələr.Əhalinin siyahıya alınması. 2. Statistik göstəricilər əsasında funksional əlaqələr.Düz və tərs əlaqə. 3. Statistikada orta kəmiyyətlərin əhəmiyyəti,növləri və onların hesablanma üsulları. 4. Statistik dinamika sıralarının qurulması,əsas dinamika göstəriciləri və onların hesablanması. 5. İndekslərin qarşılıqlı əlaqələri və onların hesablanması. 6. Statistik cədvəllər,qrafiklər,diaqramlar,onların əhəmiyyəti və növləri. 7. Əmtəə ehtiyatlarının statistiksı,əmtəə ehtiyatlarının təsnifatı, əmmtəə qrupları və onların statistik öyrənilməsi. 8. Sosial - iqtisadi statistikanın göstəriciləri. 9. İş qüvvəsi,iş vaxtı fondları,əmək məhsuldarlığı,əmək haqqı və əmək planının digər göstəricilərinin statistik üsullarla öyrənilməsi. 10.Müəssisələrdə analitik işin təşkili.Statistik təhlilin növləri və aparılması.

Davamiyyət	Semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%-nə 1 bal çıxılır. Fənn üzrə 25% - dən çox dərş buraxan tələbə imtahana buraxılmır.	0-10
İmtahan		0-50

Fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə təhsialanların biliyi aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Balların bölgüsü

Bal	Hərflərlə qiymətləndirmə	Göstərici
100 – 91	A	“əla”
90 – 81	B	“çox yaxşı”
80 – 71	C	“yaxşı”
70 – 61	D	“kafi”
60 – 51	E	“qənaətbəxş”
51 baldan aşağı	F	“qeyri-kafi”

Təqvim tematik plan

N	Tarix	Fənnin mövzuları	Müh azirə	Semi nar	Dərslik/Tapşırıqlar
1	20.02. 21.02.	Statistika ictimai elm kimi onun metodları və təşkili.	2	2	
2	27.02. 28.02.	Statistik müşahidə və onun formaları Seçmə müşahidəsi	2	2	
3	05.03. 06.03.	Statistik məlumatların qruplaşdırılması Statistik yekunlaşdırma və statistik cədvəllər	2	2	
4	12.03. 13.03.	Statistika göstəriciləri: mütləq və nisbi kəmiyyətlər Orta kəmiyyətlər, onların növləri və hesablanması	2	2	
5	27.03 29.03	Əlamətin variasiya göstəriciləri Dinamika göstəricilərinin statistik öyrənilməsi	2	2	
6	02.04. 03.04.	İndekslər haqqında anlayış, onların növləri və formaları	2	2	
7	06.04. 09.04.	Qarşılıqlı əlaqələrin statistik üsullarının öyrənilməsi.	2	2	
8	10.04. 13.04	Statistik təhlilin əhəmiyyəti və aparılma metodikası.	2	2	
9	16.04 17.04	Vahid uçot sistemi	2	2	

10	23.04 24.04	Əhali statistikas1. Milli sərvət statistikas1	2	2	
11	30.04 01.05	Qiymət və tariflər statistikas1	2	2	
12	07.05 11.05	Maliyyə və bank statistikas1	2	2	
13	14.05 15.05	Əmək statistikas1. Əmək məhsuldarlığı və iş vaxtı göstəriciləri statistikas1	2	2	
14	21.05 22.05	Xarici iqtisadi əlaqələr statistikas1	2	2	
15	25.05 29.05	Sosial sfera və əhəlinin həyat səviyyəsi statistikas1	2	2	
		CƏMİ:	30	30	

Müəllim: f.-r.e.n. Həsənova A.İ.

Kafedra müdiri: i.ü.f.d. Mədətov M.A.

Kafedra iclasının 15.01.2024 tarixli, 5 saylı protokolu ilə təsdiq olunmuşdur.